

RÅDE KOMMUNE

Sakspapir

SAKSGANG

Styre, utvalg, komité m.m.	Møtedato	Saksnr
Formannskapet	10.12.2020	071/20
Kommunestyret	10.12.2020	075/20

Saksbeh. RAKMBA Saksansv. Kine Marie Bangsund	Arkiv	Arkivsaknr. 20/3424
---	--------------	-------------------------------

Kommunal planstrategi for Råde kommune 2020 - 2024 - Endelig behandling

Kommunestyret - Vedtak:

Rådmannens endelige forslag til kommunal planstrategi 2020-2024 vedtas.
Planstrategien skal sees i sammenheng med årlig budsjettbehandling i planperioden.

Formannskapet - Innstilling:

Rådmannens endelige forslag til kommunal planstrategi 2020-2024 vedtas.
Planstrategien skal sees i sammenheng med årlig budsjettbehandling i planperioden.

Rådmannens forslag til vedtak:

Rådmannens endelige forslag til kommunal planstrategi 2020-2024 vedtas.
Planstrategien skal sees i sammenheng med årlig budsjettbehandling i planperioden.

Bakgrunn for saken og historikk:

I plan- og bygningsloven fra 2008 § 10-1 heter det: *Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.*

Utkast til kommunal planstrategi for Råde kommune 2020-2024 har vært lagt ut til offentlig ettersyn i 30 dager. Rådmannens endelige forslag til planstrategi legges nå frem for behandling.

Saksopplysninger:

Formålet med kommunal planstrategi er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen skal starte opp eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen. Planstrategien er en politisk prioritering av planbehovet i kommunestyreperioden, og skal utarbeides innen ett år etter konstituering av nytt kommunestyre. Hensikten er at kommunestyret i en tidlig fase tar stilling til hvilke planer som må revideres, og ressursbruk knyttet til planarbeidet.

Planstrategien er ikke en plan, men et hjelpemiddel for å prioritere planarbeid og et styringsverktøy, og er derfor ikke en arena for å vedta mål og strategier. Nye mål og strategier for kommunen er vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel (2020-2037).

Planstrategien var meldt opp som sak i regional planforum 24.11.20. Her fikk kommunen gode tilbakemeldinger på at bærekraftsmålene har fått et stort fokus og at utfordringene sees i lys av disse internasjonale målene.

Det er kommet inn 13 uttalelser til planstrategien. Under følger rådmannens gjennomgang og vurdering av uttalelser og innspill fra høringsinstansene. Uttalelsene kan leses i sin helhet som vedlegg i saken.

Vurdering:

U1 - Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 28.10.20

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser til plansaken som dere har sendt på høring. DSB har dessverre ikke kapasitet til å gå inn i alle mottatte plansaker og sender derfor dette generelle svaret.

Det er Fylkesmannen som skal følge opp at hensynet til samfunnssikkerhet er ivaretatt i plansaker. Fylkesmannen har også et ansvar for samordning av statlige innsigelser til kommunale planer.

Siden Fylkesmannen har et overordnet ansvar for å følge opp samfunnssikkerhet i planer, vil også disse områdene kunne inngå som en del av Fylkesmannens oppfølging. DSB samarbeider med Fylkesmannen og vil gi faglig innspill til Fylkesmannen dersom det er nødvendig. Hvis det likevel er behov for direkte involvering av DSB i plansaken, bes det om at høringen sendes inn til DSB på nytt med tydelig angivelse av hvilket forhold det bes om DSBs uttalelse til.

Vi viser for øvrig til www.dsb.no for DSBs veileder om samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging og veileder om sikkerheten rundt storulykkevirksomheter.

Rådmannens vurdering:

Uttalelsen tas til orientering.

U2 - Bane NOR, 10.11.20

Planstrategien gir en god oversikt over planbehov og ønsket utvikling av Rådesamfunnet i perioden fram mot 2024.

Bane NOR har ingen konkrete merknader til selve planstrategien. Vi vil uttale oss til de relevante planene når disse kommer på høring.

Rådmannens vurdering:

Uttalelsen tas til orientering.

U3 - Direktoratet for mineralforvaltning, 17.11.20

Gjennom å knytte seg til FNs mål om bærekraft, og satsningsområdet «Grønne Råde», skal kommunen sette ambisiøse mål for å nå et mer bærekraftig samfunn; herunder reduksjon i klimagassutslipp. Til dette arbeidet vil DMF peke til Harde fakta om mineralnæringen; mineralstatistikken for 2019. Spesielt vil vi vise til kapittelet «Miljø og Bærekraft». Et sentralt punkt her er koblingen mellom transportavstand og utslipp til CO₂, samt økt grad av gjenbruk av byggeråstoff.

DMF anbefaler derfor at det gjøres en vurdering av om eksisterende plangrunnlag bidrar til å

sikre god og langsiktig forvaltning av kommunens mineralressurser. Kommunen bør også vurdere om tilgangen på nødvendige mineralske ressurser, spesielt byggeråstoffer, er tilstrekkelig for realisering av planlagt utvikling og utbygging. Dette vil være viktig om kommunen skal nå samfunnsplanens om å forvalte Rådes arealer riktig i et langsiktig perspektiv. For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Rådmannens vurdering:

Det vil i arbeidet med kommuneplanens arealdel gjøres vurderinger om eksisterende og nytt plangrunnlag bidrar til å sikre god og langsiktig forvaltning av kommunens mineralressurser.

Det er kommet inn to innspill om utvidelser av de to eksisterende pukkverkene i kommunen, Slangsvoll (Råde pukkverk) og Finnstad (Skolt miljøpark). I arbeidet med arealdelen vil det gjøres vurderinger av disse innspillene og en eventuell utvidelse av pukkverkene i kommunen.

U4 - Forsvarsbygg, 23.11.20

Vi viser til kommunal planstrategi, med høringsfrist 27.11. og våre tidligere uttalelser til arbeidene med kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel. Forsvarsbygg uttaler seg med den hensikt å ivareta Forsvarets arealbruksinteresser i saker som behandles eller plan- og bygningsloven.

Vi forutsetter at våre innspill følges opp i de planprosessene hvor vi har avgitt høringsinnspill og har dermed ingen merknader til foreslått kommunal planstrategi.

Rådmannens vurdering:

Uttalelsen tas til orientering. Forsvarsbygg sine innspill vil følges opp i de planprosessene for de har gitt høringsinnspill.

U5 - Fiskeridirektoratet, 24.11.2020

Fiskeridirektoratet region Sør vurderer de nasjonale forventningene som svært viktige, og som en sentral del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen. Det samme gjelder FNs 17 bærekraftsmål, som også Råde kommune har implementert i sine planer og strategier.

Attraktive Råde = Økonomisk bærekraft

Svært positivt at Råde kommune deltar i arbeidet om en interkommunal strategisk næringsplan for Mosseregionen. Minner at det vil være avgjørende for den videre utviklingen av marine næringer at de omfattes av kommunens planer.

Å legge forholdene til rette for næringsutvikling og vekst i fiskeri- og sjømatnæringen i stor grad avhenger av oppdaterte arealplaner som legger føringer for arealbruken. Det er også viktig å legge til rette for fritidsfiske og annen form for rekreasjonsbruk av kysten vår. En god klargjøring av kommunens strategiske valg knyttet til utvikling og arealbruk i kystsonen vil kunne være både avklarende og konfliktdempende.

Viktig at arealforvaltningen er forutsigbar i tillegg til at den er bærekraftig og at det balanseres mellom bruk og vern. En forutsetning for kystsonens verdi er at den er ren, levende og mangfoldig. God planlegging er avgjørende for at menneskelig aktivitet i så liten grad som mulig skal påvirke kystsonen og livet i sjøen negativt. FNs bærekraftsmål 14 «*Liv under vann*» er spesielt viktig.

Grønne Råde = Miljømessig bærekraft

Positivt at det skal utarbeides en plan for biologisk mangfold for Moss og Råde i 2021/2022. Ivaretagelse av marint biologisk mangfold er spesielt viktig ved planlegging av hytte- og boligtomter på land i tilknytning til sjø, lokalisering og utbygging av småbåthavner, havneanlegg, næringsområder og vann- og avløpsnett.

Opptatt av at sjøbunnen i minst mulig grad påvirkes og beslaglegges. Alle typer rør, ledninger og kabler som fordrer bruk av sjøbunnen bør så langt det er mulig, legges samlet i felles trasé.

Gjennom ny kystsoneplan bør Råde kommune vurdere å etablere en strategi for lokalisering og utbygging av småbåthavner. Ønsker at småbåthavner plasseres der de forårsaker minst mulig negativ påvirkning på miljøet, og at plassene søkes samlet på færre, større anlegg fremfor å belaste mange områder. Videre er havet miljøtilstand også sterkt påvirket av andre former for utslipp. Dårlig miljøtilstand er en vesentlig trussel for all matproduksjon fra havet. Plast vil få stadig større oppmerksomhet etter hvert som kunnskapen om utbredelse og effekter utvikles.

Avslutning

Fiskeridirektoratets karttjeneste <https://portal.fiskeridir.no/plan> gir informasjon om ressursområder og fiskeriinteressenes bruksområder i kystområdene utenfor Råde kommune, noe som kan være et nyttig verktøy i det videre planarbeidet.

Gjennom at Råde kommune benytter FNs bærekraftsmål som en sentral del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen forutsetter vi at fiskeriinteresser og marint biologisk mangfold blir ivaretatt i den videre planprosessen.

Rådmannens vurdering:

Det vil i kommuneplanens arealdel gjøres vurderinger ifht oppdatering av bestemmelser og eventuelt nye føringer for arealbruken. I tillegg vil vi se på om det kan gjøres en klargjøring av kommunens strategiske valg knyttet til utvikling og arealbruk i kystsonen gjennom både arealdelen og den kommende kystsoneplanen.

Resterende innspill tas til orientering.

U6 - Mattilsynet, 24.11.20

Vårt viktigste ansvarsområde i relasjon til planarbeid i denne sammenhengen er knyttet til beskyttelse av eksisterende og framtidige drikkevannskilder og leveringssikkerhet for trygt og nok drikkevann til innbyggerne.

Positivt at dere viser til FNs bærekraftsmål i den planstrategien som utarbeides for Råde kommune. Kommunen har i dag en robust drikkevannsforsyning som leverer drikkevann med god kvalitet. Anbefaler likevel at dere i forslaget til planstrategi har ett mer konkret fokus på trygt drikkevann, leveringssikkerhet og reservevannforsyning.

Hovedplan vann

Svært viktig at hovedplan for vann med tilhørende handlingsplaner forankres tydelig i arbeidet med den nye arealdelen i ny kommuneplanen som nå er under revidering. Dette arbeidet bør omfatte både offentlig og private vannforsyninger i kommunen. Vi forventer at vannforsyninger til eksisterende og nye hytteområder, inkludert de mange campingplassene i kommunen, også er inkludert i dette arbeidet.

Etterspør i tillegg konkrete mål om å knytte utilfredsstillende separate og små fellesanlegg til felles vannforsyning der kvaliteten lettere kan kontrolleres. Leveringssikkerhet under normale forhold og under ekstraordinære forhold bør bli inkludert i kommunens planstrategi.

Hensynet til drikkevannskilder

Vansjø, som er råvannkilde til MOVAR er en svært viktig vannressurs. Drikkevannskilder er en svært viktig naturressurs som må sikres for fremtiden.

Vansjø er svært attraktiv både i forhold til utbygging og i forhold til friluftsliv. Mattilsynet mener derfor at det er vesentlig at Vansjø må beskyttes med hensynssoner og bestemmelser for beskyttelse av drikkevannet. Innenfor sonen er det viktig at hensynet til trygt drikkevann går foran andre interesser. Det fremkommer i planstrategien at dere ser behovet for en felles tilnærming vedrørende vern og bruk av Vansjø. Med bakgrunn i at

nedbørsfeltet til Vansjø berører flere kommuner er det bra at dere samarbeider med disse kommune om dette. Innenfor nedbørsfeltet er det viktig at de forskjellige brukerinteressene i varetas, men at dette alltid ses opp mot hensynet til trygt drikkevann.

Rådmannens vurdering:

Det vurderes som hensiktsmessig å inkludere konkrete mål om å knytte utilfredsstillende separate og små fellesanlegg til felles vannforsyning der kvaliteten lettere kan kontrolleres i arbeidet med kommuneplanens arealdel. Her kan det med fordel vurderes om det skal utarbeides egne bestemmelser om dette temaet.

Når det gjelder mer konkret fokus på trygt drikkevann, leveringssikkerhet og reservevannforsyning, er det lagt inn et nytt avsnitt om samfunnssikkerhet og beredskap i kapittel 4. Det er også i kommuneplanens arealdel vurdert at det bør legges inn en ny hensynssone og bestemmelser ifht Vansjø som drikkevannskilde i samsvar med Moss kommunes forslag til ny arealdel.

Resterende innspill tas til orientering.

U7 - Vegard Aasetre, 25.11.20

Her kommer innspill til høring om forslag til planstrategi 2020-2024. Jeg vil først si noe om trafikk, deretter om området sentrum, og til sist også noe om måten arbeidet har blitt ført frem på av kommunen.

Ønsker at planstrategien skal nevne behovet for prioritering av omlegging av rv 110 og at det er en stor utfordring med gjennomgangstrafikken ut og inn av Fredrikstad.

Foreslår at bolig høyde i Karlshus sentrum ikke bør overgå 3 fulle etasjer, og helst ikke mer enn 2. Større utbygginger fører til skygge, tetthet av folk og biler, konflikt mellom utbyggere og personer som ønsker å bo landlig med hager og uteområder, og ikke minst fremmedgjøring fra natur og aktivitet utendørs.

Reagerer på bruken av offentlige midler - det er brukt store summer offentlige midler på noe som befolkning vil kunne få bare utgifter igjen av, og hvor eventuell gevinst kun vil komme eiendomsspekulanter til gode.

Rådmannens vurdering:

Kommuneplanens arealdel er nå under utarbeidelse og det vil i forbindelse med denne planen gjøres vurderinger i forhold til omleggingen av rv 110. Vi har imidlertid fått tilbakemeldinger fra Statens Vegvesen om at det pr. nå ikke ligger noen planer eller midler til å sette i gang med planleggingen av ny trase for rv 110.

Når det gjelder innspillene til områdereguleringsplanen for Karlshus, anbefaler vi at dette sendes inn når planen legges ut til ny offentlig ettersyn. Denne planstrategien er kun en opplisting av hva som skal prioriteres av planer og prosjekter i den neste kommunestyreperioden.

U8 - MOVAR, 25.11.20

Gir informasjon om arbeidet med revisjon av avfallsnorm som vil gjelde for Råde kommune.

Det er særlig i områder med boligfortetning eller der det vil være behov for felles renovasjonsløsning at god planlegging er viktig. I områder med enebolig og tilkomst til hver eiendom er det normalt enklere å plassere ut og tømme avfallsbeholdere. Renovasjonsbil må ha tilkomst til renovasjonsutstyr og kunne snu dersom gjennomkjøring ikke er mulig. Der felles renovasjonsløsning skal etableres må det sikres god tilkomst og tilstrekkelig areal for oppsamlingsenhetene og renovasjonsbilen.

I Karlshus sentrum, med både boligfortetning og næring kan det være hensiktsmessig at det

gis føringer for hvordan dette skal løses.

Rådmannens vurdering:

Det vil være viktig at den nye avfallsnormen forankres i den nye arealdelen. Dette bør blant annet gjøres gjennom egne bestemmelser for renovasjon.

Resterende innspill tas til orientering og følges opp i videre planarbeid.

U9 - Kystverket, 25.11.20

Det går frem av planstrategien at kommunen ser behov for å utarbeide en strategisk kystsoneplan. Råde kommune har store sjøarealer og det er registrert hovedled og biled innenfor kommunens grenser. Det er viktig at kommunens planlegging tar hensyn til sjøtrafikkens arealbehov, og at det ikke legges til rette for tiltak eller aktiviteter som kan svekke sikkerheten eller fremkommeligheten i farvannet. Kystverket Sørøst anbefaler at kommunen legger til rette for at offentlige myndigheter og andre berørte gis anledning til å medvirke ved utarbeidelse av en slik plan.

Informasjon om sjøtrafikk, farleder, navigasjonsinstallasjoner, ankringsområder mm er tilgjengelig og kan lastes ned fra Kystverkets kartverktøy, <https://www.kystverket.no/Maritime-tjenester/Geoportal/>

Rådmannens vurdering:

Uttalelsen tas til orientering. Ved utarbeidelse av en ny strategisk kystsoneplan vil det legges opp til en medvirkning av offentlige myndigheter og andre berørte.

U10 - NVE, 26.11.20

Positivt at kommuneplanens arealdel og områderegulering for Karlshus sentrum er prioriterte planoppgaver i perioden. Vil være viktige styringsredskap for samfunnsutviklingen.

Ønsker at planstrategien omtaler behovet for oppdatering av eksisterende planer, eller utarbeiding av nye planer, i lys av forventede klimaendringer og tidligere uønskede hendelser, jf. Statlige planretningslinjer for klima- og energi planlegging og klimatilpasning (kap. 4.3). NVE vurderer behov for økt oppmerksomhet på klimatilpasning og at integrering av klimatilpasning i arealplanlegging kan med fordel forankres i planstrategien. Dette kan gjøres for eksempel ved å tydeliggjøre risiko- og sårbarhetsanalyser, og at disse må ta høyde for klimaendringene. En temaplan på overvann kan også være et godt virkemiddel.

Styring av utbygging bort fra fareområder, og områder som vil bli farlige eller sårbare for skader i framtida, er en viktig måte å tilpasse seg klimaendringene på. Alternativt vil avbøtende tiltak være nødvendige, f.eks. sikringstiltak og regulering av tilstrekkelig areal til trygg håndtering av overvann.

Positiv til utarbeidelse av en plan for biologisk mangfold, spesielt med tanke på vassdrag og kantsoner. Anbefaler en tydelig strategi for forvaltning av vassdrag.

Rådmannens vurdering:

Det vurderes som svært viktig at klimatilpasning gis økt oppmerksomhet i arealplanlegging og at dette forankres i planstrategien.

Det er lagt inn et nytt delkapittel som omtaler samfunnssikkerhet og beredskap. Her er klimatilpasning nevnt som et viktig element i både arbeidet med helhetlig Ros-analyse og beredskapsplanen, samt gjennom planprosessen for kommuneplanens arealdel. I tillegg skal det gjennomgående temaet «Et trygt Råde» svares ut i alle planer og prosjekter.

Resterende innspill tas til orientering og følges opp i videre planarbeid

U11 - Statens Vegvesen, 26.11.20

Vår oppfatning er at kommunenes planstrategi først og fremst er et politisk og administrativt styringsverktøy i kommunen. Vår rolle er tydeligere når dette dokumentet skal omsettes og avklares i konkrete tiltak i kommunens arealplaner. Vår medvirkning vil derfor, fra vår side, i større grad vektlegges i de konkrete arealplanene. Vi ønsker likevel å være orientert og delta i de tidlige planprosessene når vi blir invitert til dette.

Når det konkret gjelder forslag til planstrategi, har vi ingen innspill til denne. Vi ønsker å få vedtatt planstrategi tilsendt.

Rådmannens vurdering:

Uttalelsen tas til orientering.

U12 - Viken fylkeskommune, 26.11.20

På grunn av stor saksmengde er det dessverre flere fagområder som ikke har hatt kapasitet til å vurdere og å gi innspill til planstrategien. Planstrategien ble presentert i regionalt planforum 24.11.2020. Kommunen skal ha ros for å legge frem et godt strukturert og presist forslag til planstrategi.

FNs bærekraftsmål som rammeverk

Positivt at FNs bærekraftsmål danner en rød tråd gjennom planstrategien.

Mener Råde er på rett spor i arbeidet med å implementere FN17 i samfunns- og arealplanleggingen. Kommunen har valgt å ikke prioritere enkelte mål, men har knyttet bærekraftmålene sammen med målene i samfunnsdelen. Målene må få kvalitativ betydning for kommunens prioriteringer. Fokus på samhandling, slik det er presentert i planstrategien, vil kunne være et godt utgangspunkt for å oppnå helhet og synergieffekter.

Medvirkning

Det er foreslått å utarbeide en strategi for innbyggerinvolvering, noe vi mener bør følges opp. Barn, unge og eldre er trukket frem som grupper som krever særskilt fokus. I et slikt strategiarbeid mener vi det vil være naturlig å se sammenhengen med kommunens satsing på innovasjon og digitalisering. Arbeidet med strategisk plan for innbyggerinvolvering foreslås lagt til 2023. Vi mener kommunen bør vurdere å prioritere dette arbeidet tidligere. Innbyggerinvolvering er sentralt i alt planarbeid. Med en strategi i bunn vil arbeidet med involvering kunne få et stødig utgangspunkt.

Areal- og transportutvikling

Anmoder om at det legges til rette for at trafikkveksten tas med miljøvennlige transportformer. Dette vil bidra til å redusere transportbehovet/klimagassutslippene og vil kunne bidra til å skape levedyktige lokalsamfunn og redusere presset på fylkesveinettet som Viken forvalter. Styrking og utvikling av tettstedene vil også kunne bidra til å redusere press på jordbruksareal, som iht samfunnsdelen skal forvaltes på en bærekraftig måte. Arealdelen må legges til rette for boligetablering nær skole, barnehage og butikk slik at en reduserer behovet for bruk av bil, og øker andelen som går og sykler.

Kulturarv

Kulturminner og kulturmiljøer er ikke-fornybare ressurser som gir steder identitet og egenart. Godt ivarettede kulturminner og kulturmiljøer har synergieffekt på andre samfunnsområder.

Trekker frem *folkehelse, fellesskap, opplevelse og trivsel, stedsutvikling, bærekraft og verdiskaping* som viktige samfunnsområder for kulturminner og kulturarven.

Trekker frem viktigheten av å bruke kulturminneplanen som et kunnskapsgrunnlag og at det bør involveres lokale krefter for å sikre lokal kunnskap og god forankring. Arbeidet med kulturminneplan bør sees i sammenheng med kommuneplanarbeidet, slik at det innarbeides hensynssoner og tilhørende retningslinjer for kulturminner/kulturmiljøer og landskap.

Næring

Kunnskapsgrunnlaget sier litt om de ulike næringers størrelse og om størrelse på ut- og innpendling, som er betydelig. Ellers er kunnskapsgrunnlaget på næringsområdet relativt magert. Noen refleksjoner rundt pendlingsmengden knyttet til ulike næringer kan gi

ytterligere forståelse for arbeidsmarkedsdynamikken, kompetansenivået og -type i befolkningen som igjen kan gi et bedre grunnlag for å definere utviklingsmuligheter og tiltak om ønskelig. Det kunne også vært utdypet mer om utviklingen i sysselsettingen over tid i sentrale næringer, sysselsettingsandel i tillegg til data på verdiskaping. Det kan virke som Råde har et komparativt fortrinn i tilgang på næringsarealer. Om dette ikke kommer i konflikt med jordvernet og andre regionale interesser, kunne dette også vært løftet frem som en utviklingsstrategi for ytterligere å øke antall arbeidsplasser i kommunen i tillegg til det «nye» som pekes ut.

Råde har pr. i dag lite innslag av marine og maritime næringer, men når det gjelder å bygge opp et helt nytt næringsområde – marine næringer – er det en forutsetning at det bl.a. er næringsaktører og gründere, investorer og økonomiske virkemidler som kan bidra til en realisering. Selve rapporten beskriver en rekke usikkerhetsmomenter for marine næringer langs Østfold-kysten, slik at Råde kommune må være forberedt på aktiv tilrettelegging og sannsynligvis bidra med betydelige ressurser over tid, både på plansiden og økonomisk. Marine næringer utgjør en svært liten andel av både sysselsetting og verdiskaping i Østfold i dag, men det skal ikke frata aktuelle aktørers muligheter til å prøve å få til noe.

Folkehelse

Utfordringer i Råde er beskrevet ved at befolkningen eldes og at økningen vil komme noe tidligere sammenlignet med omkringliggende kommuner. Det er derfor fint at Råde kommune ser på hvordan man kan benytte innovasjon og digitalisering for å finne bedre og smartere måter å levere tjenester på, og at det må legges til rette for gode boligtilbud. Kommunen sier også noe om at mange av de eldre er friske og kan være en ressurs for kommunen.

Helsefremmende arbeid på oppvekstområdet, vil skape bedre forutsetninger for læring i skolen og dermed også bedre gjennomføringsgrad på sikt. Det er derfor fint at kommunen planlegger å arbeide med dette allerede fra barnehagen, samt at kommunen har en plan for hvordan Råde skal være attraktiv for barn og unge å vokse opp i, nettopp for å fremme oppvekstvilkårene i kommunen. Trivsel og gode oppvekstforhold for barn og unge er viktig som forebygging, og utjevning av sosiale forskjeller.

Vannmiljø

I Råde er det fortsatt et stykke å gå før det er god økologisk tilstand i vannforekomstene. For å adressere dette bør kommunen vurdere om de skal prioritere å utarbeide en vannmiljøplan.

Rådmannens vurdering:

Som det foreslås av fylkeskommunen vurderes det som hensiktsmessig å utarbeide plan for innbyggerinvolvering tidligere i kommunestyreperioden. Dette vil være med på å understreke viktigheten av god involvering i planprosesser og gi et god grunnlag for planarbeid i kommunestyreperioden. Oppstart av strategisk plan for innbyggerinvolvering vurderes derfor å flyttes til 2022. Det vil i forkant av planarbeidet utarbeides et kunnskapsgrunnlag for frivillighet og involvering.

Kunnskapsgrunnlaget for denne planstrategien er hovedsakelig tilegnet gjennom arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og andre overordnende planer som er utarbeidet det siste året. For næring har det gjennom arbeidet med den strategiske næringsplanen blitt utarbeidet en analyse som beskriver næringsutviklingen i Mosseregionen. Det er lagt inn flere nye avsnitt som skisserer dagens situasjon for næringsutviklingen i Råde.

Det er lagt inn et nytt avsnitt om at Råde i dag har et lite innslag av marine og maritime næringer og at det finnes usikkerheter i forhold til å etablere nye marine næringer i kommunen.

Resterende innspill tas til orientering og følges opp i videre planarbeid.

U13 - Fylkesmannen i Oslo og Viken

Positivt at kommunen baserer planstrategiarbeidet på Nasjonale forventninger til regional og

kommunal planlegging 2019 – 2023 og FNs bærekraftsmål.

Klimaendringer og klimatilpasning

Planlegging skal bidra til at samfunnet forberedes på og tilpasses klimaendringene. Det forventes at episoder med kraftig nedbør øker vesentlig i både intensitet og hyppighet, og fører til mer overvann. Vi minner om at det i statlige planretningslinjer for klima- og energitilpasning og klimatilpasning også gir føringer for klimatilpasning. Arbeidet med klimatilpasning skal bidra til at samfunnet blir bedre rustet til å møte klimaendringene, gjennom å sikre at kommunene unngår eller begrenser risiko, sårbarhet og ulemper, og drar nytte av eventuelle fordeler som følger av endringer i klimaet. Dette vil være viktige momenter i forbindelse av det pågående arbeidet med kommuneplanens arealdel og områdereguleringen for Karlshus. Oppheving av eldre reguleringsplaner bør også vurderes i denne sammenheng.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Forventer at kommunen gjør et godt arbeid innen samfunnssikkerhet i årene som kommer. Det er positivt at kommunen nevner at «et trygt Råde» er et tema som skal ivaretas i all planlegging kommunen gjør. Som planmyndighet har kommunen ansvar for å fremme samfunnssikkerhet og forebygge risiko gjennom sitt planarbeid, og for neste periode vil vi spesielt fremheve viktigheten av koblingen mellom helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse etter forskrift om kommunal beredskapsplikt og risiko- og sårbarhetsanalyser som skal utarbeides med hjemmel i plan- og bygningsloven. Når det gjelder planoversikten bør kommunen legge inn rullering av kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse. Kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse som ble vurdert på tilsynet i 2019 var utdatert.

Bør også legge inn føringer som sikrer at alle arealplaner som utarbeides tilfredsstillende plan- og bygningslovens krav til ROS-analyse, og at kommunen selv kvalitetssikrer eksternt utførte ROS-analyser, og at funn fra disse innarbeides i plankart og planbestemmelser for å hindre økt sårbarhet. I tillegg bør det beskrives hvordan kommunens helhetlige ROS og andre aktuelle planer skal henge sammen.

Folkehelse, helse og omsorg

Positivt at det har blitt utarbeidet et samlet oversiktdokument som skal ligge til grunn for det langsiktige folkehelsearbeidet i alle sektorer. Psykisk helse skal også integreres som en likeverdig del av folkehelsearbeidet.

Savner at reformen «Leve hele livet», jf. Meld. St. 15 (2017-2018) Leve hele livet – En kvalitetsreform for eldre, ikke er nevnt planstrategien. Gjennomføringen av eldrereformen forutsetter planlegging i tråd med føringene i stortingsmeldingen, plan- og bygningsloven, folkehelseloven og forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten. Dette bør ses i sammenheng med arbeidet med strategisk plan for innbyggerinvolvering, der det blant annet skal rettes fokus mot eldre. Fra helsemyndighetene er det varslet at fra 2021 vil kommuner som enten har vedtatt eller er i en dokumentert prosess for å vedta en plan for gjennomføring, prioriteres i fordelingen av tilskuddsmidler.

Med et økende antall eldre blir det viktig at kommunen jobber strategisk for å nå mål om økt kapasitet, kvalitet og tilgjengelighet i helse- og omsorgssektoren. Dette bør konkretiseres i helse- og omsorgsplanen som skal revideres.

Kommunen har også beskrevet under avsnittet om helse og omsorg, behov for økt kompetanse fremover. Det er ikke beskrevet om kommunen har en egen kompetanseplan. Vi viser til at det er viktig at kompetanse- og rekrutteringsplaner løftes opp som en sentral del i gjennomføringen av kommuneplanens samfunnsdel, for å sikre en bærekraftig trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling med trygge og gode tjenester. Videre så forutsetter vi at kompetansestrategiplanen for helsesektoren bygger på de seks strategiene i Kompetanseløft 2020, hvor rekruttering og stabil bemanning av helse- og sosialfaglig personell er en av

strategiene.

Langsiktig arealbruk

Langsiktig areal- og boligplanlegging er vesentlig for å være forberedt på framtidige demografiutfordringer, der boligstruktur og møteplasser som kobler generasjoner og ulike sosiale lag sammen kan være av stor betydning. Vi vil her vise til grunnlagsdokument som Regjeringens plan for omsorgsfeltet, demensplan 2020 og reformen «Leve hele livet» som gir eksempler, beskriver mål, strategier og tiltak. Vi mener det er av betydning at disse gjenspeiles i planstrategien. Ellers vil vi vise til Program for aldersvennlig Norge (AN) som har etablert et samarbeidsprosjekt mellom Husbanken og Distriktssenteret der formålet er å «styrke det bustadstrategiske arbeidet i distriktskommunar».

Barn og unge

Det er vårt syn at et godt arbeid med barn og unges rettsvern slik dette følger av Barnekonvensjonen og FN-konvensjonen for personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD) vil bidra til å nå målene for sosial bærekraft og folkehelsearbeid. Vår vurdering er derfor at det er viktig å legge Barnekonvensjonen og CRPD til grunn for planarbeidet som dreier seg om barn og unge. I et barn- og unge-perspektiv er det fire viktige mål for sosial bærekraft; at barn og unge har god tillit til hverandre, voksne og samfunnet rundt seg, at de har tilgang til utdanning, gode nærmiljø og etter hvert arbeid, at barn og unge føler at de hører til, og at de opplever trygghet. En involvering av barn og unge vil derfor være viktig i forbindelse med det pågående og planlagte planarbeidet som listes opp i planstrategien. Dette kan også være en viktig del av erfaringsgrunnlaget som kan benyttes i arbeidet med strategisk plan for innbyggerinvolvering som skal utarbeides senere i arbeidsperioden. Vi vil i den anledning vise til Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder om barn og unge i plan og byggesak.

Vi ønsker videre å vise til 0 – 24-samarbeidet og flere nye sentrale føringer for det forebyggende og tverrfaglige samarbeidet som kom i 2018. Nye retningslinjer for arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom, endringer i lov om barneverntjenester, samt Nordahl-utvalgets forslag til endringer av PPT understreker behovet for god tverrfaglig organisering av tjenestetilbudet til barn og unge.

Bolig sosialt

Anbefaler at det kommer tydeligere frem i planstrategien hvordan kommunen har tenkt å ta opp boligsosiale hensyn i areal- og samfunnsplanleggingen, hvordan de har tenkt å legge til rette for tilstrekkelig og variert boligbygging, med tanke på å skaffe boliger til vanskeligstilte og hvordan de har tenkt å styrke den enkeltes mulighet til å mestre boforholdet. Planen bør også vise til hvilke tiltak kommunen vil iverksette for å ivareta brukere med store og sammensatte behov.

Positivt at det nevnes at denne handlingsplanen skal blant annet støtte opp om relevante mål i kommuneplanens samfunnsdel. I regionalt planforum 24. november 2020 ble det påpekt av kommunen at den boligsosiale planen skulle legge føringer i forbindelse med den videre utarbeidelsen av arealdelen. Dette er gunstig, for å sikre en sammenheng mellom disse planene. Det bør også vurderes om dette skal ses på i det videre arbeidet med områderegulering for Karlshus.

Naturmangfold

Positivt at kommunen planlegger å oppdatere biomangfoldplan med sikte på ferdigstilling i 2022. Samtidig planlegger kommunen å ferdigstille revidert arealdel og områderegulering for Karlshus i løpet av 2021. Kommunen bør vurdere om denne rekkefølgen er hensiktsmessig. Også den foreslåtte strategiske kystsoneplanen vil, som kommunen beskriver i planstrategien, kunne ha stor betydning for naturmangfold.

Et godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag er en forutsetning for å unngå tap av naturmangfold gjennom endret arealbruk.

Vannmiljø og vannforvaltning

Råde kommune har i dag nesten ingen vannforekomster som når miljømålet om god

økologisk tilstand. Kjemisk tilstand er ukjent for de fleste forekomstene i kommunen. Påvirkningene på vannforekomstene er i stor grad avløp og landbruk, og kommunen har ansvar for å følge opp utfordringer på disse områdene. Råde omfattes av vannområde Glomma sør for Øyeren og vannområde Morsa. Kommunens deltakelse i vannområdenes arbeid er avgjørende for arbeidet for å nå miljømålene. Det er imidlertid viktig at kommunen selv tar eierskap og implementerer vannforskriften der kommunen er sektormyndighet/forurensere. Samfunnsdelens hovedmål, om å sikre god infrastruktur for håndtering av vann og avløp i hele Råde, må følges opp gjennom videre planarbeid. Vi vil presisere at gode og oppdaterte planer for avløpssektoren er avgjørende for å sikre gode og økonomiske løsninger på kort og lang sikt.

Videre må kommunen ha tilstrekkelige planer for å håndtere økende utfordringer knyttet til klimaendringer og overvann. Klimaendringer og utbygging med harde flater fører til utfordringer for vannmiljøet, blant annet økte mengder overvann og fremmedvann til avløpsanlegg, økt erosjon og behov for forebyggende og avbøtende tiltak. Det er derfor viktig at dette temaet er vurdert i forslaget til planstrategi.

Vi minner om vårt forventningsbrev 14. november 2019 til kommunal arealplanlegging der hensynet til strandsone, vassdrag og vannkvalitet er tema.

Viktig at det er presisert at det samtidig skal legges vekt på miljømessig bærekraftig løsninger og ivaretagelse av områder for marint biologisk mangfold og at vannmiljø må ivaretas i fremtidig kystsoneplan.

Landbruk

Anbefaler kommunen å legge nasjonale og regionale føringer for jordvern, bærekraftig matproduksjon og kulturlandskap til grunn for planarbeidet generelt, og til arbeidet med rullering av kommuneplanens arealdel spesielt.

I arbeidet med langsiktig arealbruk vil vi råde kommunen til å legge vekt på å utnytte byggesonene effektivt og ha klare grenser mellom utbyggingsområder og LNF-områder. Vi vil også anbefale at det gjøres en helhetlig vurdering av kommunens utbyggingsbehov, og at dyrka jord vurderes tilbakeført til LNF-formål dersom den ennå ikke er regulert eller tatt i bruk til andre formål.

Rådmannens vurdering:

Det settes inn et avsnitt om samfunnssikkerhet og beredskap i planstrategien. Her nevnes klimatilpasning som et viktig tema i planleggingen. Arbeidet med helhetlig RoS-analyse for kommunen er igangsatt. Denne skal gi et grunnlag for både rulleringen av beredskapsplanen og kommuneplanens arealdel. I tillegg legges beredskapsplanen inn som en plan som skal utarbeides i neste kommunestyreperiode.

Når det gjelder eldrereformen Leve hele livet, vil den bli tatt med inn i arbeidet med boligsosial handlingsplan. Det er også igangsatt arbeid med å følge opp denne reformen. Det er vurdert at det ikke skal utarbeides en egen plan for helsepersonell, og at dette skal inngå i Helse og omsorgsplanen.

Resterende innspill tas til orientering og følges opp i videre planarbeid.

Økonomiske konsekvenser:

Planstrategien må i valgperioden sees i sammenheng med den årlige rulleringen av budsjett/økonomiplan med handlingsprogram for å møte utfordringene som skisseres i forslaget til planstrategi.

Miljømessige konsekvenser:

Ingen direkte konsekvenser, men flere av planene som skal lages kan ha miljøkonsekvenser som må synliggjøres i den enkelte plan.

Personalmessige konsekvenser:

Ingen personalmessige konsekvenser.

Medbestemmelse og konsekvenser for brukerne:

Det vil i denne kommunestyreperioden arbeides for en bred involvering av innbyggerne, aktører og frivilligheten i Råde kommune.

Konklusjon:

Rådmannens samlede vurdering er at endelig forslag til planstrategi for Råde kommune med de endringer som er gjort gir gode føringer for en videre utvikling av Råde-samfunnet.

Rådmannens endelige forslag til kommunal planstrategi vedtas.

Møtebehandling:

Behandling i Kommunestyret 10.12.2020:

Endringsforslag, fremmet av Madelen R. Ueland, Miljøpartiet De Grønne

stryke avsnittet og erstatte med "Det må i videre planlegging også vurderes om det skal gjøres ytterligere utvidelser av dagens næringsområder, for å få en ønsket næringsutvikling."

Følgende hadde ordet: Jan Helge Aker (KrF), Madelen Ueland (MDG), Frederikke Stensrød (H)

Votering:

Representanten Uelands (MDG) forslag fikk 1 stemme (MDG) og falt.

Vedtak - Kommunestyret 10.12.2020:

Rådmannens endelige forslag til kommunal planstrategi 2020-2024 vedtas.
Planstrategien skal sees i sammenheng med årlig budsjettbehandling i planperioden.

Behandling i Formannskapet 10.12.2020:

Endringsforslag, fremmet av Madelen R. Ueland, Miljøpartiet De Grønne

Forslag: stryke

Åkebergmosen er i dag et regionalt næringsomr. Her er det fortsatt noen næringsarealer tilgjengelig, men det må videre planlegging vurderes om det skal gjres ytterligere utvidelser for ønsket næringsutvikling".

under 5.2 Næringsutvikling og sysselsetting, avsnitt 3, s. 13

Votering:

Representanten Uelands (MDG) forslag fikk 1 stemme og falt.

Vedtak - Formannskapet 10.12.2020:

Rådmannens endelige forslag til kommunal planstrategi 2020-2024 vedtas.

Planstrategien skal sees i sammenheng med årlig budsjettbehandling i planperioden.

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel
1. 29.11.2020	Vedlegg 1 - Forslag til kommunal planstrategi for Råde kommune 2020-2024 - datert 30.11.20
2. 29.11.2020	Vedlegg 2 - Forklaring av det kommunale plansystemet
3. 29.11.2020	Vedlegg 3 - Kommuneplan 2020-2037-samfunnsdel-vedtatt-11.06.20
4. 29.11.2020	Vedlegg 4 - Utfordringsdokument - Helseoversikten 2020 - 2024
5. 29.11.2020	U1 - Melding om vedtak - forslag til kommunal planstrategi 2020 - 2024 - høringsutkast til offentlig ettersyn - Råde kommune.pdf
6. 29.11.2020	U2 - Råde kommune - uttalelse til forslag til kommunal planstrategi for 2020-2024 .PDF
7. 29.11.2020	U3 - Uttalelse til høring og offentlig ettersyn av kommunal planstrategi for Råde kommune 2020-2024.PDF
8. 29.11.2020	U4 - Forslag til kommunal planstrategi for Råde kommune 2020 - 2024
9. 29.11.2020	U5 - Tilbakemelding på forslag til kommunal planstrategi for Råde kommune 2020-2024 (3720938).pdf
10. 29.11.2020	U6 - Uttalelse til Kommunal planstrategi for Råde kommune 2020 - 2024.pdf
11. 29.11.2020	U7 - Vegard_høring_planarbeid_sentrum_høst2020
12. 29.11.2020	U8 - Innspill fra MOVAR Planstrategi
13. 29.11.2020	U9 - Høringsuttalelse - Kommunal planstrategi 2020 - 2024 - Råde kommune - Viken fylke.pdf
14. 29.11.2020	U10 - NVEs uttalelse - Offentlig ettersyn - Kommunal planstrategi 2020-2024 - Råde kommune.PDF
15. 29.11.2020	U11 - Uttalelse - høring av kommunal planstrategi for Råde kommune 2020 - 2024.PDF
16. 29.11.2020	U12 - Råde kommune - Uttalelse - Forslag til Kommunal planstrategi 2020-2024.pdf
17. 29.11.2020	U13 - Råde - Uttalelse til foreslått kommunal planstrategi for 2020 - 2024.pdf